

แนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน
ขนาดเล็กอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ในยุคความปกติถัดไป
Guidelines for Improving the Efficiency of Academic
Administration of Small Schools in Sampran District Nakorn
Pathom Province in the Next Normal

¹จรัลชญา นาคพิทักษ์ Jiratchaya Narkpitark

²พิชญญา ยืนยาว Pitchayapa Yuenyaw

³นภาพรณีย ยอดสิน Napaporn Yodsin

¹²³คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

¹²³Faculty of Education, Nakhon Pathom Rajabhat University

¹Corresponding author, e-mail: maypedped@gmail.com

Received August 5, 2023; Revised January 29, 2024; Accepted: March 29, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก และ 2) พัฒนาแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสำรวจเอกสาร แบบสัมภาษณ์มีโครงสร้าง และแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา จำแนกประเภทข้อมูล การเปรียบเทียบข้อมูล และการวิเคราะห์แบบอุปนัย ผลการวิจัย พบว่า 1. สภาพปัจจุบันการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก มีการจัดทำเอกสารการปฏิบัติงานครอบคลุมตามแนวทางการบริหารงานวิชาการ ประกอบด้วย คู่มือการปฏิบัติงานบริหารงานวิชาการแผนปฏิบัติการประจำปีการศึกษา ปฏิทินการปฏิบัติงานวิชาการ แผนพัฒนาการจัดการศึกษา รายงานประจำปี รายงานการประเมินคุณภาพภายนอก เอกสารหลักฐานการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม บันทึกการประชุมครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ข้อมูลสารสนเทศของโรงเรียน รายงานการประเมินโครงการ ภาพถ่าย วิดีทัศน์ การปฏิบัติงาน และรายงานผลการนิเทศ กำกับ และติดตามผลการดำเนินงานต่างๆ 2. แนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กในยุคปกติถัดไป ประกอบด้วย 4

ด้าน ดังนี้ 1) การบริหารหลักสูตร ประกอบด้วย 1.1) พัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนและเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน 1.2) วิเคราะห์ ปรับปรุง และพัฒนาหลักสูตรอยู่เสมอ เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา และ 1.3) ประเมินผลการใช้หลักสูตรด้วยระบบเทคโนโลยี 2) การจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วย 2.1) จัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยการจัดการเรียนรู้เชิงรุก 2.2) ใช้เทคโนโลยีเข้ามาปรับประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน 2.3) สนับสนุนให้ผู้สอนพัฒนาตนเองในด้านเทคโนโลยี เพื่อนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน และ 2.4) จัดสรรงบประมาณที่เพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอน 3) การวัดผลและประเมินผล ประกอบด้วย 3.1) ส่งเสริมวิธีการวัดผลและประเมินผลที่หลากหลาย ดูบริบทของผู้เรียนเป็นหลักที่เหมาะสมกับสถานการณ์ และ 3.2) ส่งเสริมวิธีการวัดผลและประเมินผลโดยใช้ระบบออนไลน์มากขึ้น และ 4) การนิเทศการศึกษา ประกอบด้วย กำหนดปฏิทินการกำกับนิเทศ และติดตามในรูปแบบออนไลน์และรูปแบบอื่นๆ ที่เหมาะสมกับสถานการณ์

คำสำคัญ: ประสิทธิภาพ; การบริหารงานวิชาการ; โรงเรียนขนาดเล็ก; ยุคความปกติถัดไป

Abstract

This research aimed to: 1) study the current condition of academic administration in small schools; and 2) develop the guidelines for enhancing the academic administration efficiency of small schools. The research instruments were a survey form, a structured interview form, and a group conversation record. Data were analyzed by content analysis, data classification, data comparison, and inductive conclusion. The research results were as follows: 1. The current condition of academic administration of small schools has led to the development of a comprehensive operational document in alignment with academic administration guidelines. This document comprises, an academic administration handbook, an annual action plan, an academic performance calendar, an educational development plan, a self-assessment report (SAR), an external quality assessment report, an evidence document of SWOT analysis, minutes of teachers and basic education institution committee meeting, school information, a project evaluation report that includes photographs, videos, and performance reports. Additionally, it encompasses school supervision, control, and follow-up reports. 2. The guidelines for enhancing academic administration efficiency of small schools in the next normal era comprised 4 aspects as follows: 1) curriculum administrations consisting of: 1.1) developing the school

curriculum to suit the school contexts and current situations, 1.2) analyzing, improving, and developing school curriculum to suit the school contexts, and 1.3) assessing school curriculum by using technology system; 2) teaching and learning administrations consisting of 2.1) organizing student-centered instruction through active learning methods, 2.2) applying technology to teaching and learning management, 2.3) supporting teachers' self-development in technology aspect and applying to teaching and learning management, and 2.4) allocating sufficient budgets for teaching and learning management; 3) measurement and evaluation consisting of 3.1) promoting a variety of measurement and evaluation methods with consideration of learners' context suitable for the situation, and 3.2) promoting more online measurement and evaluation methods; and 4) educational supervision consisting of setting a clear control, supervision, and following-up through an online or other formats suitable for the situation.

Keywords: Efficiency; Academic administration; Small school; Next normal era

บทนำ

ภายใต้สังคมโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงของกระแสสังคมไปอย่างรวดเร็วประเทศไทย อยู่ในช่วงเวลาที่ต้องเผชิญกับสถานการณ์ ทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง เทคโนโลยี พลังงาน สิ่งแวดล้อม และโรคระบาดที่ทำให้เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วและส่งผลกระทบ อย่างรุนแรง สังคมไทยเริ่มมีการตื่นตัวที่จะติดตามความเปลี่ยนแปลงทั้งทางบวกและทางลบ วาระการพัฒนา ของโลกมุ่งพัฒนาระบบ การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพสถานศึกษาจึงต้องมีการเปลี่ยนแปลงปรับปรุงและพัฒนาอย่าง ก้าว กระโดด เพื่อเป็นหน่วยงานที่มีการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพให้ผู้เรียนได้มีโอกาสทาง การศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึงเท่าเทียมกัน มีคุณธรรม จริยธรรม และมีความเป็นพลเมืองพลโลก โดยทุกภาคส่วนของสังคมต้องมีส่วนร่วมกันรับผิดชอบ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2562) การจัดการศึกษาในปัจจุบันนับว่าโรงเรียนประถมศึกษาามีบทบาทสำคัญ อย่างยิ่งในการ จัดการศึกษาแก่เด็กและเยาวชน ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 กำหนดแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ในนโยบายด้านการศึกษาที่รัฐต้องพัฒนาคุณภาพและ มาตรฐานการจัดการศึกษาในทุกระดับ และทุกรูปแบบให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก รวมทั้ง ปลูกฝังให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกของความเป็นไทย มีระเบียบวินัย คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมและ ยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

ในปัจจุบันโรงเรียนในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการในจังหวัดนครปฐม แบ่งออกเป็น 3 เขต ได้แก่ 1) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครปฐม เขต 9 มีโรงเรียนในสังกัด 29 โรงเรียน ไม่มีโรงเรียนขนาดเล็กในเขตพื้นที่นี้ 2) สำนักเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 มีโรงเรียนในสังกัด 122 โรงเรียน เป็นโรงเรียนขนาดเล็กที่มีนักเรียนตั้งแต่ 120 คน ลงมา จำนวน 49 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 40 3) สำนักเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 มีโรงเรียนในสังกัด 120 โรงเรียน เป็นโรงเรียนขนาดเล็กที่มีนักเรียนตั้งแต่ 120 คน ลงมาจำนวน 42 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 35 รวมโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดกระทรวงศึกษาธิการในจังหวัดนครปฐมทั้ง 2 เขต มีจำนวนทั้งหมด 91 โรงเรียน ในจำนวนนี้ส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนขนาดเล็กมาก คือ มีนักเรียนตั้งแต่ 70 คนลงมา และมีแนวโน้มเพิ่มจำนวนมากขึ้นอันเนื่องจากอัตราการเกิดของประชากรลดลง ผู้ปกครองนิยมส่งบุตรหลานไปเรียนยังโรงเรียนในเมือง การมีโรงเรียนขนาดเล็กจำนวนมากดังกล่าวทำให้การจัดการศึกษาไม่สามารถสะท้อน คุณภาพและประสิทธิภาพได้ดีเพียงพอประกอบกับปัญหาด้านคุณภาพของโรงเรียน ปัญหาด้านการบริหารจัดการและการจัดการเรียนการสอนรวมทั้งการขาดแคลนอัตรากำลังครู สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครปฐม มีความพยายามในการพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก โดยกำหนดยุทธศาสตร์สำคัญ ได้แก่ 1) พัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อสร้างความมั่นคง 2) พัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อรองรับการแข่งขัน 3) พัฒนาผู้เรียน ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพ 4) สร้างโอกาสความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางการศึกษา 5) พัฒนาคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม 6) พัฒนาระบบการบริหารจัดการ และการมีส่วนร่วมบนฐานของเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล (สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครปฐม, 2564)

ช่วงสถานการณ์ปัจจุบันทำให้การบริหารงานในโรงเรียนนั้นมีความลำบากมากยิ่งขึ้น เพราะสถานการณ์การระบาดของโรคไวรัสโคโรนา 2019 จึงทำให้โรงเรียนนั้นไม่สามารถจัดการสอนภายในโรงเรียนได้ ทางกระทรวงศึกษาธิการได้มีการออกแบบการจัดการเรียนรู้ในยุคชีวิตปกติวิถีใหม่ (new normal) โดยใช้เทคโนโลยีในด้านต่างๆ เข้ามาช่วยในการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพเหมือนกับไปเรียนที่โรงเรียน ซึ่งรูปแบบที่กระทรวงศึกษาธิการได้คิดมา ได้แก่ 1) การเรียนการสอนผ่านทีวี (ON-AIR) 2) การเรียนการสอนผ่านอินเทอร์เน็ต (ONLINE) 3) การเรียนการสอนแบบคูคลิปีวิดีโอ (ON-DEMAND) 4) การเรียนการสอนแบบ (ON-HAND) สำหรับนักเรียนที่ไม่มีความพร้อมด้านอุปกรณ์การรับชมโดยการนำหนังสือ แบบฝึกหัด ใบงาน ไปเรียนรู้ที่บ้านภายใต้ความช่วยเหลือของผู้ปกครอง 5) การไปเรียนที่โรงเรียน (ON-SITE) ซึ่งรูปแบบการสอนทั้ง 5 แบบนั้นก็ล้วนแต่ประสบความสำเร็จบ้างไม่สำเร็จบ้างเนื่องจากความพร้อมและความต้องการของนักเรียนแต่ละคนไม่เหมือนกันจึงทำให้นักเรียนต้องเรียนอยู่ที่บ้านและครูต้องสอนอยู่ที่บ้านเช่นกัน จึงส่งผลกระทบต่อการบริหารในยุคชีวิตวิถีใหม่เป็นอย่างมาก เพราะทุกคนต้องปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ในปัจจุบันให้ได้เช่นกัน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2564) ดังนั้นโรงเรียนในจังหวัดนครปฐมจึงต้องสนอง

นโยบายกระทรวงศึกษาธิการและปฏิบัติตามประกาศของจังหวัดนครปฐม โดยให้ปิดสถานศึกษาทุกโรงเรียนและมีการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบออนไลน์ จัดการเรียนการสอนผ่านระบบ DLTV ประสานและสื่อสารระหว่างผู้ปกครองและนักเรียนโดยใช้สื่อหลากหลายชนิด อาทิ line, Messenger, Meet app, On Home และผู้ปกครอง/นักเรียนมารับใบงานและเรียนผ่านใบงานที่ครูได้จัดเตรียมไว้ให้โดยการนัดหมายให้มารับใบงานสัปดาห์ละ 1 ครั้ง และปฏิบัติตัวอย่างเคร่งครัดสวมหน้ากากอนามัย วัคซีนหวัด ล้างมือด้วยเจลแอลกอฮอล์ เว้นระยะห่าง ขณะมาติดต่อขอรับใบงานทุกครั้งถึงแม้โรงเรียนจะหยุดแต่การเรียนของนักเรียนนั้นไม่ได้หยุดตามไปด้วย ผู้บริหารในยุคนี้ต้องเน้นย้ำครูในเรื่องการสอนให้มากขึ้นกว่าเดิม ดังนั้นการบริหารโรงเรียนที่ดีที่สุดในตอนนี้ควรจะเป็นการรักษาระยะห่างและเน้นความปลอดภัยของบุคลากรในองค์กรให้มากที่สุดเพื่อเป็นกันป้องกัน การแพร่ระบาดในวงกว้าง ซึ่งผู้บริหารต้องเน้นย้ำคำสั่งให้ชัดเจนเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน การออกนอกพื้นที่ การป้องกันตัวเอง รอดพ้นจากโรคไวรัสโคโรนา 2019 ให้ได้ (สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครปฐม, 2564)

จากความเป็นจริงและสภาพปัญหาที่กล่าวมาในข้างต้น การบริหารงานวิชาการที่จะทำให้มีประสิทธิภาพนั้น ควรมีการวางแผนการดำเนินงาน ในการบริหารหลักสูตรให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน การจัดการเรียนการสอนในรูปแบบผสมผสานที่มีเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนมีกระบวนการ Active Learning การวัดผลและประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลาย และการนิเทศการศึกษาควรมีการกำหนดปฏิทินการกำกับ นิเทศและติดตามอย่างชัดเจนและต่อเนื่อง ซึ่งในการบริหารงานวิชาการในยุคความปกติถัดไปนั้น สิ่งที่สำคัญคือการนำเทคโนโลยีมาผสมผสานกับการบริหารงานในด้านต่างๆ เพื่อให้เข้ากับสถานการณ์ในปัจจุบัน ซึ่งไม่ว่าเป็นโรงเรียนขนาดใดก็ตามก็ควรพึงปฏิบัติเช่นกัน ซึ่งให้เห็นว่าสถานศึกษาสามารถที่จะปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทและอำนาจหน้าที่ได้ตามเกณฑ์มาตรฐานและคุณภาพการศึกษาที่กำหนด โดยเฉพาะการใช้ปัจจัยด้านต่างๆ ในการบริหารงานที่ส่งผลถึงความสำเร็จที่มีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาหาแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ในยุคความปกติถัดไป (next normal) โดยผู้วิจัยเลือกศึกษาโรงเรียนในอำเภอของสถานศึกษาขนาดเล็กในจังหวัดนครปฐม เพื่อให้โรงเรียนขนาดเล็กในจังหวัดนครปฐมมีประสิทธิภาพในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ในยุคความปกติถัดไป ที่มีประโยชน์อย่างยิ่งและเพื่อให้โรงเรียนมีแนวทางในการบริหารงานโรงเรียนที่เป็นเลิศ และเป็นตัวอย่างให้โรงเรียนหรือสถานศึกษาอื่นๆ นำไปประยุกต์ใช้และพัฒนาให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของโรงเรียนได้อย่างเข้มแข็ง มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม ในยุคความปกติถัดไป
2. เพื่อพัฒนาแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม ในยุคความปกติถัดไป

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 3 กลุ่ม 24 คน ได้แก่ กลุ่มที่ 1 กลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ เพื่อสำรวจสภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กใน อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา 3 คน และ ครูผู้สอน 3 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 6 คน โดยมีประสบการณ์ทำงานไม่น้อยกว่า 5 ปี หรือมีวิทยฐานะชำนาญการขึ้นไป กลุ่มที่ 2 กลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ เพื่อยกร่างแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา 3 คน และ ครูผู้สอน 3 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 6 คน ในโรงเรียนขนาดเล็กที่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกรอบ 3 ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ประถมศึกษา) อยู่ในระดับดีมาก โดยได้รับการประกาศจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (สมศ.) ประกอบด้วย โรงเรียนบ้านบางฉาง โรงเรียนบ้านคลองจินดา และโรงเรียนวัดบางช้างเหนือ โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) กลุ่มที่ 3 กลุ่มผู้ยืนยันข้อมูลเพื่อยืนยันแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากรทางการศึกษาตัวแทนจากผู้ประกอบการ ตัวแทนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 12 คน โดยใช้วิธีการสนทนากลุ่ม (focus group)

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก มีรายละเอียดดังนี้ จากการที่ผู้วิจัยได้การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ หลักการ แนวคิด ทฤษฎีในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน และแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก ในอำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม ในยุคความปกติถัดไป ข้อมูลจากภาคสนามที่ได้จากการศึกษาเอกสารของการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก ประกอบด้วยแผนงานของโรงเรียน แผนปฏิบัติการราชการ รายงานผลการประเมินตนเองของโรงเรียน บันทึกการประชุม บันทึกการประชุมผู้ประกอบการ หรือคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน รายงานผลการดำเนินงานโครงการ กิจกรรมของโรงเรียน และข้อมูลที่ได้จาก

การลงภาคสนาม โดยการสัมภาษณ์ มาตรฐานเป็นแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก ในอำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม ในยุคความปกติถัดไป ผลการวิจัยพบว่าแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก ในอำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม ในยุคความปกติถัดไป ประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้ 1) การบริหารหลักสูตร ประกอบด้วย 1.1) พัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนและเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน 1.2) วิเคราะห์ ปรับปรุง และพัฒนาหลักสูตรอยู่เสมอ เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา และ 1.3) ประเมินผลการใช้หลักสูตรด้วยระบบเทคโนโลยี 2) การจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วย 2.1) จัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยการจัดการเรียนรู้เชิงรุก 2.2) ใช้เทคโนโลยีเข้ามาปรับประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน 2.3) สนับสนุนให้ครูพัฒนาตนเองในด้านเทคโนโลยี เพื่อนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน และ 2.4) จัดสรรงบประมาณที่เพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอน 3) การวัดผลและประเมินผล ประกอบด้วย 3.1) ส่งเสริมวิธีการวัดผลและประเมินผลที่หลากหลายดูบริบทของผู้เรียนเป็นหลักที่เหมาะสมกับสถานการณ์ และ 3.2) ส่งเสริมวิธีการวัดผลและประเมินผลโดยใช้ระบบออนไลน์มากขึ้น และ 4) การนิเทศการศึกษา ประกอบด้วย 4.1) กำหนดปฏิทินการกำกับ นิเทศและติดตามอย่างชัดเจน ในรูปแบบออนไลน์และรูปแบบอื่นๆ ที่เหมาะสมกับสถานการณ์ และ 4.2) กำกับ นิเทศและติดตามในรูปแบบออนไลน์และรูปแบบอื่นๆ ที่เหมาะสมกับสถานการณ์

ผลจากการจัดสนทนากลุ่มเพื่อยืนยันแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม ในยุคความปกติถัดไป การยืนยันแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม ในยุคความปกติถัดไป โดยผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความคิดเห็น จากองค์ประกอบมีทั้งหมด 4 ด้าน ดังนี้ 1) การบริหารหลักสูตร มีความคิดเห็นว่ามี ความถูกต้อง ความเหมาะสม ความ เป็นไปได้ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ทุกแนวทาง 2) การจัดการเรียนการสอน มีความคิดเห็นว่ามี ความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ทุกแนวทาง 3) การวัดและประเมินผล มีความคิดเห็นว่ามี ความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ทุกแนวทาง 4) การนิเทศการศึกษา มีความคิดเห็นว่ามี ความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ทุกแนวทาง

อภิปรายผลการวิจัย

1. สภาพปัจจุบันการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม ในยุคความปกติถัดไป การศึกษาสภาพปัจจุบันการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม ในยุคความปกติถัดไป ผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์ ทำให้ทราบผล

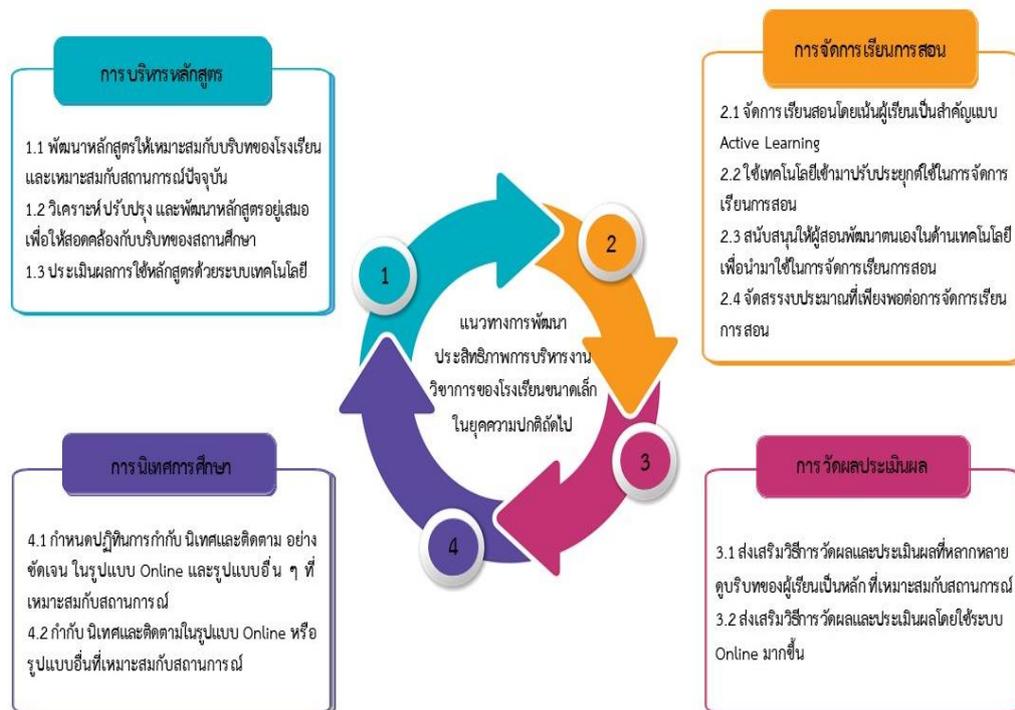
การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม ในยุคความปกติ ถัดไป ทั้ง 3 โรงเรียน มีการบริหารงานวิชาการที่เป็นระบบมีขั้นตอนที่ชัดเจน ดำเนินการตามคู่มือการดำเนินงานวิชาการ เอกสารประกอบไปด้วย แผนงานของโรงเรียน แผนปฏิบัติราชการ รายงานผลการประเมินตนเองของโรงเรียน บันทึกการประชุม บันทึกการประชุมผู้ปกครอง หรือคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน รายงานผลการดำเนินงานโครงการ กิจกรรมของโรงเรียน และข้อมูลที่ได้จากการลงภาคสนาม โดยการสัมภาษณ์ ทั้งนี้ เนื่องจากการก้าวเข้าสู่ยุคความปกติใหม่นั้น ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านการบริหารงานเป็นอย่างมาก ซึ่งในปัจจุบันการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก มีการบริหารงานวิชาการโดยใช้บทบาททางเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการบริหารงานมากขึ้น เพื่อให้การบริหารงานวิชาการมีประสิทธิภาพและมีคุณภาพตามผลสัมฤทธิ์ที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับสุเมธ งามกนก ได้กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำทางวิชาการมีหน้าที่ในการกำหนดภารกิจของโรงเรียน จัดการด้านการเรียนการสอนโดยการส่งเสริมสนับสนุนการสอนของครู การเรียนการสอนของนักเรียน การประสานการจัดการเรียนการสอน การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ เป็นนักบริหารและพัฒนาหลักสูตร ซึ่งต้องทันต่อความก้าวหน้าด้านวิทยาการเทคโนโลยีต่างๆ รวมทั้งการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องเป็นผู้นำดิจิทัลด้านการศึกษาในเวลาเดียวกัน โดยใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยสนับสนุนการบริหารสถานศึกษาและการเรียนการสอน เพื่อให้ครูและผู้เรียนมีความรู้ ทักษะในการใช้เทคโนโลยีเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายของหลักสูตร (สุเมธ งามกนก, 2565)

2. แนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม ในยุคความปกติถัดไป การบริหารงานวิชาการนั้นล้วนเป็นหัวใจหลักของการบริหารสถานศึกษาที่จะทำให้สถานศึกษามีประสิทธิภาพและมีคุณภาพ ไม่ว่าจะเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก กลาง ใหญ่ หรือใหญ่พิเศษ ต้องมีแนวปฏิบัติในการบริหารงานวิชาการเหมือนกัน แต่อยู่ที่ความพร้อมของแต่ละโรงเรียนจะมีความพร้อมมากน้อยแค่ไหน สุดท้ายแล้วผู้ที่ได้ประโยชน์มากที่สุดก็คือผู้เรียน เมื่อผู้เรียนมีคุณภาพจะส่งผลให้โรงเรียนมีคุณภาพด้วยเช่นกัน ซึ่งการบริหารงานวิชาการในปัจจุบันจำเป็นต้องเน้นไปทางด้านเทคโนโลยีมากขึ้น เนื่องจากเกิดการเปลี่ยนแปลงหลายๆ อย่างจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทำให้ทุกคนทุกหน่วยงานบนโลกนี้ต้องรับมือกับการเปลี่ยนแปลงในการใช้ชีวิต เพื่อให้อยู่ร่วมกับสถานการณ์ดังกล่าวได้ เช่นเดียวกับการศึกษาจึงต้องหาวิธีการที่เหมาะสมที่สุดเพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้อย่างต่อเนื่องถึงแม้จะเกิดโรคติดต่อ เมื่อเกิดสถานการณ์จึงทำให้ทุกคนเกิดการเปลี่ยนแปลงและอยู่ร่วมกับโรคระบาดได้ จึงทำให้การเข้าถึงเทคโนโลยีในสมัยนี้ได้อย่างรวดเร็ว ยิ่งด้านการศึกษายิ่งมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องนำเทคโนโลยีเข้ามาปรับใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้สามารถอยู่ในยุคความปกติถัดไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังข้อค้นพบของอภิชา พุ่มพวง ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ พบว่า

ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ผู้บริหารควรชี้แจงให้ครูเห็นความสำคัญของการทำวิจัย สร้างแรงจูงใจและสนับสนุนให้ครูเผยแพร่งานวิจัย จัดอบรมเชิงปฏิบัติการ และนิเทศ ประเมินผลการ นำกระบวนการวิจัยไปใช้ในการสอน ส่วนด้านการพัฒนาสื่อนวัตกรรม และเทคโนโลยี ควรวางแผน จัดสรรงบประมาณการจัดซื้อและการซ่อมบำรุง ให้ชุมชนมีส่วนร่วมจัดหาและพัฒนาสื่อเทคโนโลยี การศึกษา จัดอบรมเชิงปฏิบัติการใช้สื่อเทคโนโลยีการสอน นิเทศ และประเมินผลการใช้สื่อการสอน สร้างแรงจูงใจให้ครูผลิตสื่อการสอน และด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ควรจัดอบรม กระบวนการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้ชุมชนมีส่วนร่วมจัดทำหลักสูตร ปรับปรุง พัฒนาหลักสูตร ให้ทันสมัย จัดนิเทศการนำหลักสูตรไปใช้สอนแบบเชิงรุกและเป็นกัลยาณมิตร (อภิชา พุ่มพวง, 2559) และสอดคล้องกับงานวิจัยของนพดล อารมณรัตน์ ได้ศึกษาแนวทางในการพัฒนาการบริหารงาน วิชาการโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร พบว่า ผู้บริหารควรพัฒนาการบริหารวิชาการโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ด้านการวิจัยและพัฒนาคุณภาพการศึกษา และควรสนับสนุน ให้ครูและบุคลากร พัฒนาเทคโนโลยีเพื่อนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล โดยเชื่อมโยงกับฐานข้อมูลส่วนกลาง (นพดล อารมณรัตน์, 2560) นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานของ ธวัชชัย ภูวสิษฐ์พงศา ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนอนุบาลวัดลูก แก่ประชาชนุทิศ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID 19) พบว่า มี แนวทาง ดังนี้ ควรมีการวางแผนจัดทำหลักสูตรให้สอดคล้องกับปัจจุบันจัดกระบวนการเรียนรู้อย่าง หลากหลายส่งเสริมให้ครูมีการวัดผลและประเมินผลอย่างหลากหลายตามสภาพจริงรวบรวมวิจัยเป็น ภาพรวมของสถานศึกษาเพื่อใช้วางแผนพัฒนาการศึกษา สนับสนุนการใช้สื่อและเทคโนโลยีให้ เพียงพอ จัดทำทะเบียนแหล่งเรียนรู้ นิเทศอย่างเป็นระบบ เน้นแนวการศึกษาตรงตามความต้องการ ปรับปรุงระบบประกันคุณภาพภายใน ประสานและส่งเสริมความร่วมมือทางวิชาการกับทุกฝ่ายสร้าง เครือข่ายเพื่อพัฒนางานวิชาการร่วมกัน (ธวัชชัย ภูวสิษฐ์พงศา, 2564)

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยนี้ พบว่า แนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงาน วิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ในยุคความปกติถัดไป ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ 1) การบริหารหลักสูตร 2) การจัดการเรียนการสอน 3) การวัดผลและ ประเมินผล 4) การนิเทศการศึกษา ดังภาพ

ภาพที่ 1 องค์กรความรู้ใหม่จากการวิจัย

แนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ในยุคความปกติถาวร จะประกอบด้วย การบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล และการนิเทศการศึกษา มีความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ทุกแนวทาง

บทสรุป

จากข้อค้นพบผลการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ในยุคความปกติถาวรสรุปได้ว่า แนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ในยุคความปกติถาวร จากการยืนยันแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ในยุคความปกติถาวร โดยผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒินั้นมีความคิดเห็น จากองค์ประกอบมีทั้งหมด 4 ด้าน ดังนี้ 1) การบริหารหลักสูตร มีความคิดเห็นว่ามี ความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ทุกแนวทาง 2) การจัดการเรียนการสอน มีความคิดเห็นว่ามี ความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ทุกแนวทาง 3) การวัดและประเมินผล มีความคิดเห็นว่ามี ความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ทุกแนวทาง

4) การนิเทศการศึกษา มีความคิดเห็นว่ามี ความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ทุกแนวทาง

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยในครั้งนี้ มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถทำให้นักเรียนมีระบบการศึกษาอย่างมีคุณภาพ โดยมีหลักสูตรสถานศึกษาและหลักสูตรท้องถิ่นที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน และเหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน

1.2 ครูสามารถพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบผสมผสาน โดยครูใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอนมากขึ้น ควรจัดให้เหมาะสมกับวัยของผู้เรียนและเหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน ซึ่งจะรวมไปถึงการวัดและประเมินผลด้วยวิธีที่หลากหลายที่จะต้องเหมาะสมกับสถานการณ์อีกด้วย

1.3 ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำแนวทางบริหารงานวิชาการ ปรับการบริหารงานวิชาการ เพื่อให้เข้ากับสถานการณ์ในปัจจุบันให้มีความเหมาะสม และเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการบริหารมากยิ่งขึ้น

1.4 โรงเรียนสามารถนำแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก ที่สามารถนำมาปรับ ประยุกต์ใช้ เพื่อให้เกิดประโยชน์กับสถานศึกษามากที่สุด ที่จะทำให้อาจารย์โรงเรียนขนาดเล็กมีประสิทธิภาพในด้านงานวิชาการเทียบเท่ากับโรงเรียนขนาดอื่นๆ

1.5 โรงเรียนสามารถนำแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กนั้น ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้น เนื่องจากการวัดและประเมินผลที่เหมาะสมกับสถานการณ์และเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน ที่ใช้วิธีการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย จึงได้ผลสัมฤทธิ์ที่เหมาะสมที่สุดทำให้โรงเรียนได้รับไว้วางใจจากครอบครัวของนักเรียน

1.6 โรงเรียนสามารถนำแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็กนั้น ทำให้โรงเรียนขนาดเล็กมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งได้รับความร่วมมือจากชุมชนอย่างดี จึงทำให้โรงเรียนขนาดเล็กและชุมชนขนาดเล็กอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข และอยู่อย่างมีคุณภาพ

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศการบริหารสถานศึกษาในยุคความปกติถัดไป

2.2 ควรศึกษาอนาคตภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก ในยุคสังคมพลิกผัน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย 2560*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2562*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- ธวัชชัย ภูวสิทธิ์พงศา. (2564). การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนอนุบาลวัดลูกแกประชาชนนุทิศ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19). *วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา*. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- นพดล อารมณรัตน์. (2560). การบริหารงานวิชาการโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1. *วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์*. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2564). *สพฐ. แจงเลือกวิธีเรียนได้หลายแบบหากไม่พร้อมเรียนออนไลน์*. สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 1 สิงหาคม 2564 จาก <https://www.obec.go.th/archives/377135>
- สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครปฐม. (2564). *กลยุทธ์*. สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 1 สิงหาคม 2564 จาก www.nptpeo.org
- สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครปฐม. (2564). *มาตรการป้องกันควบคุมการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19) ในสถานศึกษาทุกประเภท*. นครปฐม: สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครปฐม.
- สุเมธ งามกนก. (2565). การบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัล. *วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา*. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อภิชา พุ่มพวง. (2559). ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6. *วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา*. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.

